

Ғұмырдан ұзақ ғұлама жыр

Фото сурет: THE ASTANA TIMES

2026 жылдың 9 ақпанында қазақ поэзиясының заңғар тұлғасы [Мұқағали Мақатаев](#) туғанына 95 жыл толды. Уақыт өткен сайын ақын мұрасы жаңғырып, жаңа буынның рухани сұранысына жауап беріп келеді. Мұқағали дүниеден өткеніне жарты ғасырдан астам уақыт өтсе де, оның жырлары халық жадынан өшкен жоқ. Керісінше, цифрлық дәуірде жаңа тыныс алып, жастардың жүрегінен орын тапты.

[Мұқағали Мақатаев](#) 1931 жылы Алматы облысы, Нарынқол өңірінде дүниеге келіп, 1976 жылы өмірден өтті. Оның ғұмыры небәрі 45 жыл болды, бірақ қазақ әдебиетіне қалдырған мұрасы өлшеусіз. Ақын қазақ поэзиясына 1000-нан астам өлең мен поэма, бірнеше жинақ және көркем аудармалар қалдырған. Оның шығармалары 30-дан астам жинақ болып жарық көрген және бірнеше шетел тілдеріне аударылған. Сонымен қатар, мектеп бағдарламасына енгізіліп, университеттерде ғылыми зерттеу нысаны ретінде қарастырылған.

Мұқағалидің туындылары қазақ мәдени кодына айналды. «Үш бақытым», «Аққулар ұйықтағанда», «Саржайлау» секілді өлеңдері бүгінгі күнге дейін оқырманын баурап, әлеуметтік желілерде, сахналарда, әдеби кештерде орын табуда. «Үш бақытым» өлеңі тәуелсіздік жылдарында патриоттық рухты көтеретін мәтін ретінде кеңінен қолданылды.

Ақынның шығармалары ұлттық сана мен руханияттың тірегі болып отыр. Онда ана тілі, туған жер, Отан, махаббат, адамның ішкі жан дүниесі, уақыт пен мәңгілік тақырыптары қозғалады. Қазіргі жаһандану дәуірінде ұлттық құндылықтар әлсіреу қаупі бар. Осы кезеңде Мұқағали жырлары қазақ болмысының тірегіне айналып, жастардың санасына терең ықпал етеді. Ақын поэзиясы тек эстетикалық ләззат қана емес, сонымен бірге эмоциялық қолдау мен рухани тірек бола алады.

Бүгінгі буын цифрлық ортада өсіп келе жатыр, бірақ дәл осы ортада Мұқағали жырлары қайта жанданды. TikTok пен Instagram платформаларында ақын өлеңдеріне арналған мыңдаған видеолар жариялануда. Жастар поэзия кештерін ұйымдастырып, челлендждер өткізуде. Музыканттар ақын сөздеріне ән жазып, жаңа форматта ұсынуда. Мұның бәрі классикалық поэзияның заманауи медиаға бейімделуінің көрінісі.

Мұқағали жастарға шынайылық, ұлттық сана және рухани тірек береді. Оның лирикасы жасандылықтан ада, жүрекке тікелей жететін эмоциямен толы. Психологиялық дағдарыс, жалғыздық, күйзеліс жағдайында ақын жырлары терапиялық мәнге ие болып отыр. Жастар өздерін сол өлең жолдарынан табады.

Әдебиеттанушылар Мұқағалидің шығармашылығын бірнеше қырынан бағалайды: лирикалық тереңдік, философиялық ойлау, ұлттық болмыс. «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы табиғат пен адам арасындағы тепе-теңдік мәселесін көтереді. Бұл экологиялық дағдарыс кезеңінде ерекше өзекті.

2026 жылғы 95 жылдық мерейтой республика көлемінде аталып өтіп жатыр. Әдеби кештер, конференциялар, поэзия оқулары, мектептерде арнайы тәрбие сағаттары ұйымдастырылуда. Бұл ақын мұрасының мемлекеттік деңгейде мойындалғанының белгісі.

Мұқағали бүгінгі күнде де өзекті. Ол шындықты айтты, халықтың сөзін сөйледі, поэзиясы уақытпен бірге жаңарып отыр. Жасанды интеллект пен

технология үстемдік еткен заманда адам эмоциясы жоғалмауы тиіс. Мұқағали – сол эмоцияның, жүрек үнінің символы.

Ғұмыр қысқа болуы мүмкін, бірақ шынайы өнер мәңгілік. 45 жылдық өмір ғасырларға жететін мұраға айналды. Мұқағали Мақатаев – өткеннің ғана емес, бүгіннің де ақыны. Оның жырлары жас буынның рухани серігіне айналып отыр. 95 жылдық мерейтой – тек еске алу емес, ұлттың рухани жаңғыруының көрінісі.

Мұқағали бар жерде – поэзия тірі. Поэзия тірі жерде – жүрек тірі. Жүрек тірі жерде – ұлт тірі. Ғұмырдан ұзақ ғұлама жыр – қазақ рухының мәңгілік үні.